

Sandra Różyńska*
Toruń

Rodzina wiosną dla Europy i świata **Sprawozdanie z IV Światowego Kongresu Rodzin** **Warszawa, 11–13 maja 2007 r.**

Światowy Kongres Rodzin został zainicjowany przez Allana Carlsona, przewodniczącego Centrum Howarda na rzecz Rodzin, Religii i Społeczeństwa w Rockford, w USA. Pierwszy taki Kongres odbył się w 1997 roku w Pradze. Przyjęto tam deklarację potwierdzającą podstawową, żywotną i niezbędną rolę naturalnej rodziny. Podczas drugiego, w 1999 roku w Szwajcarii, przyjęto deklarację zasad dotyczących rodziny, obecnie znaną jako Deklaracja Genewska. Wzywa ona ludzi wiary oraz wszystkich mężczyzn i kobiety dobrej woli do wspólnej pracy nad wzmocnieniem naturalnej rodziny jako podstawowej jednostki społecznej. Trzeci Światowy Kongres Rodzin odbył się w 2004 roku w Meksyku. Delegaci pochodzący z wielu narodowych, etnicznych, kulturowych, uniwersyteckich, społecznych i religijnych wspólnot w swojej deklaracji potwierdzili, że naturalna rodzina jest ustanowiona przez Boga-Stwórcę i jest niezbędna dla dobra społeczeństwa. Inicjatywę zorganizowania IV Światowego Kongresu Rodzin w Warszawie podjęła Katarzyna Mazela, wiceprezes Forum Kobiet Polskich. Przebiegał on pod hasłem: *Rodzina wiosną dla Europy i Świata*. Wzięli w nim udział przedstawiciele 36 krajów.

Organizacja Kongresu miała strukturę dwuczłonową. Dzień podzielony został na sesje ogólne i panelowe. W czasie pierwszych omawiano zagadnienia związane z naczelnym hasłem Kongresu, w czasie drugich szczegółowo zajmowano się wybranymi zagadnieniami. Obrady Kongresu rozpoczęły przesłania oficjalnych gości, wśród których wymienić należy Romana Giertycha, wiceprezesa Rady

* Sandra Różyńska, studentka na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Ministrów i ministra edukacji narodowej, jak również dr Monikę Wójcik, najbliższą współpracownicę śp. abpa Kazimierza Majdańskiego, zmarłego 29.04.2007 r. Odczytała ona przygotowane przez niego na ten dzień wystąpienie.

Sesję wprowadzającą poprowadzili: dr Allan C. Carlson i Katarzyna Mazela. W jej trakcie zaprezentowano genealogię Światowego Kongresu Rodzin oraz jego cele. Podstawowy cel Kongresu to promocja rodziny jako naturalnej i podstawowej komórki życia społecznego. Zadanie to realizowane jest poprzez: propagowanie niezbywalnych praw rodziny nierozłącznie związanych z prawami dziecka; przypomnienie misji rodziny jako wspólnoty miłości i solidarności, która najlepiej przekazuje wartości kulturowe, etyczne, społeczne, duchowe i religijne; stworzenie forum działań na rzecz rodziny, reprezentowanego przez polityków, liderów oraz członków różnych grup wyznaniowych i organizacji działających na rzecz rodziny; dzielenie się doświadczeniami i osiągnięciami dla umocnienia postaw prorodzinnych, indywidualnych i wspólnotowych; globalizację idei prorodzinnych i środków ich przekazywania; wspólne świętowanie jedności w różnorodności; kształtowanie kultury życia małżeńskiego poprzez właściwą troskę o wzajemne dobro współmałżonków i dzieci. Na koniec sesji wprowadzającej przesłania odczytali Austin Ruse (USA), prezes Catholic Family and Human Rights Institute; Enriqę Gomez Serrano (Meksyk), przewodniczący Komitetu Organizacyjnego III Światowego Kongresu Rodzin w Meksyku; dr Catherine Vierling (Francja), dyrektor Human Life International – Europa.

Pierwsza sesja ogólna przebiegała pod hasłem: *Rodzina i przyszłość narodów*. Prowadziła ją Katarzyna Mazela, a wygłoszono w jej trakcie trzy referaty. Ellen Sauerbrey (USA), sekretarz stanu ds. ludności, uchodźstwa i migracji, przedstawiła temat: *Promocja silnych rodzin jako cel polityczny*. Wskazała ona na rodzinę jako najstarszą instytucję w kulturze ludzkości, ale także pierwszą linię obrony przed chorobami społecznymi. Ukazała, w jaki sposób Rząd USA koncentruje się na ochronie rodziny. Wskazała miejsca, gdzie tę ochronę należy wzmocnić. Zwróciła szczególną uwagę na rodzinę jako podstawową ochronę dla dziecka. Trzeba przeciwdziałać rozbijaniu rodzin, destabilizuje to bowiem państwo i demoralizuje dzieci. Dobro dziecka zależy od siły rodziny, a tym samym od siły rodziny zależy dobro ludzkości. Drugi referat wygłosił prof. Carlo Casini (Włochy), profesor prawa, praw człowieka i bioetyki, poseł do Parlamentu Europejskiego. Jego wystąpienie nosiło tytuł: *Pokój rodzi się w rodzinie*. Wskazał w nim na Matkę Teresę z Kalkuty jako na osobę, która łączyła temat pokoju z problemami rodzinnymi, a przede wszystkim przedstawiała aborcję jako coś, co zagraża pokojowi na świecie. Ciekawym było spojrzenie Carla Casiniego na sytuację materialną rodziny i państwa. To nie zła sytuacja materialna jest przyczyną kryzysów w rodzinie, a wręcz odwrotnie. Rozpadająca się rodzina i brak promocji zdrowej, wielodzietnej rodziny są przyczyną kryzysów materialnych. Trzeci referat: *Nowy kryzys ludnościowy* miał wygłosić prof. Gerard-Francois Dumont (Francja), demograf z Uniwersytetu Sorbona w Paryżu. Nie mógł jednak przybyć i dlatego referat odczytał Stefan Biffo. Prof. Dumont wskazał w nim, iż

Europa jest jedynym kontynentem, gdzie od 60 lat widoczne jest zmniejszenie wskaźnika narodzin. Zauważalna jest ciągła sytuacja starzenia się. Za przyczynę bezpośrednią takiego stanu rzeczy uznał on wprowadzenie nowoczesnych metod antykoncepcyjnych, co oddzieliło seksualność od prokreacji i w efekcie końcowym doprowadziło w niektórych krajach do legalizacji aborcji.

Naczelne hasło drugiej sesji ogólnej tego dnia brzmiało: *W trosce o dom rodzinny*. Prowadziła ją Grażyna Sołtyk, poseł na Sejm RP III kadencji. Sesja podzielona była na dwie części: wystąpienia plenarne i panel ogólny. W trakcie wystąpień plenarnych wygłoszono trzy referaty. Pierwszą prelegentką była Margaret Ogola, ekspert Episkopatu Kenii, delegatka Stolicy Apostolskiej na Szczyt ONZ ws. Kobiet w Pekinie. Swe wystąpienie poświęciła: *Rodzinie – sanktuarium życia i miłości*. Wskazała ona na rodzinę jako instytucję naturalną. Podkreśliła przy tym, że kto jest blisko natury, ten jest blisko prawdy, bo natura nigdy nie kłamie, a ponadto wypomina nam nasze błędy. Jako argument popierający swoją tezę przywołała obecną sytuację w Kenii, gdzie bieda, częste zmienianie partnerów seksualnych i sterylizacja spowodowały, że średnia wieku wynosi obecnie 35 lat. Podkreśliła również trud, jaki dzisiaj musi być podejmowany przez rodzinę w wychowaniu dzieci, a który powinien być wspierany również przez państwo. Drugi referat pt.: *Dom rodzinny: centrum wychowania i edukacji* wygłosiła dr Urszula Dudziak, psycholog z Instytutu Nauk o Rodzinie Katolickiego Uniwersytetu Jana Pawła II. Ukazała ona rolę rodziny i domu rodzinnego w procesie wychowania, które jest wszechstronnym kształtowaniem osobowości. Podkreśliła, iż wszyscy ludzie są odpowiedzialni za wychowanie rodzinne, gdyż, jak mawiał św. Jan od Krzyża, na koniec naszego życia wszyscy będziemy sądzeni z miłości. Autorem trzeciego referatu: *Rodzina kolebką narodów* był Patrick Kelly (USA), członek stowarzyszenia Rycerze Columba. Podkreślił on, iż naród, który nie jest oparty na rodzinie, nie ma przyszłości. Jan Paweł II, papież nazwany papieżem rodzin, aż nadto dobrze to rozumiał, skoro podejmował liczne inicjatywy prorodzinne, a przede wszystkim zainicjował powstanie *Karty Praw Rodziny*. Rodzina ma chronić jednostki słabe przed państwem, bo tak naprawdę jest społeczeństwem samym w sobie, więc spełniając swe podstawowe funkcje musi opierać się na zasadzie pomocniczości. Sesję zakończył panel ogólny, w którym udział wzięli: dr n. med. Monika Wójcik, wykładowca i współtwórca akademickiego Instytutu Studiów nad Rodziną w Warszawie–Łomiankach, pierwszy wicedyrektor tego Instytutu, członek Papieskiej Akademii Życia; prof. Richard Wilkins (USA), prawnik, dyrektor Instytutu Studiów nad Rodziną i Rozwojem w Doha; Jürgen Liminsky (Niemcy), dyrektor Instytutu Demografii, Opieki Społecznej i Rodziny.

Na zakończenie pierwszego dnia Kongresu odbyły się sesje panelowe, których naczelnym hasłem było: *Rodzina, ekonomia i rozwój*. Pierwsza z nich nosiła tytuł: *Budowanie prorodzinnej polityki podatkowej*. Wzięli w niej udział: dr Allan C. Carlson (USA) – prowadzący; John Mueller (USA) z Ethics and Public Policy Center; dr Jerzy Kropiwnicki, ekonomista, prezydent miasta Łodzi, wykładowca Uniwersytetu Łódzkiego; Inese Slesere (Łotwa), poseł do Parlamentu Łotwy;

prof. Jean-Didier Lecaillon (Francja), profesor ekonomii Uniwersytetu Sorbona, konsultant Papieskiej Rady ds. Rodziny. Druga sesja przebiegała pod hasłem: *Działalność prorodzinna samorządów*, a uczestniczyli w niej: Maria Maciaszczyk, dyrektor Gabinetu Prezydenta w Urzędzie Miasta Łodzi; dr Tadeusz Wrona, prezydent miasta Częstochowy; Don Schmierer (USA), fundator His Servants Counseling Program; Roland Warren (USA), prezydent National Fatherhood Initiative; dr John Vining (USA), adiunkt i wykładowca Lee College. Tematem trzeciej sesji była: *Matka w domu i nowa domowa ekonomia*, a wzięli w niej udział: Ewa Tomaszewska – prowadząca, senator RP; Jill Savage (USA), dyrektor wykonawczy Hearts at Home; prof. Mohammedreza Hojat (USA), profesor nauk psychologicznych i behawioralnych w Thomas Jefferson Medical College; Anna Zaborska (Słowacja), lekarz otolaryngolog i pediatra, poseł Parlamentu Europejskiego; Ludmiła Bratkowska, która odczytała wystąpienie niemogącego przybyć prof. Andrzeja Ochockiego, demografa UKSW; Carol Soelberg (USA), prezydent United Families International. Czwarta sesja była zatytułowana: *Własność dla rodziny*, a uczestniczyli w niej: Jan Chmielewski – prowadzący, teolog rodziny, radny z Wrocławia, poseł na Sejm III kadencji; dr Maria Aguirre (USA), wykładowca nauk ekonomicznych na Katolickim Uniwersytecie Ameryki; dr Daniel Lipisic (Słowacja), prawnik, były minister sprawiedliwości, poseł do Parlamentu Republiki Słowacji; Rodrigo Castro (Chile), dyrektor programu socjalnego Libertad y Desarrollo Division of Atlas Economic Research; Cezary Ritter, sekretarz Zarządu Instytutu Jana Pawła II z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Ostatnia sesja panelowa przebiegała pod hasłem: *Przedsiębiorstwo rodzinne i rodzinna niezależność*, a wzięli w niej udział: Paul Mero (USA) – przewodniczący, prezydent Sutherland Institute; Antoni Szymański, senator RP; dr Yuri Mantilla (USA), prawnik, dyrektor ds. międzynarodowych Focus on the Family; ks. dr Kazimierz Kurek, duszpasterz samorządowców; Alexy Ledynev (Łotwa), członek Wachman on the Walls.

Drugi dzień obrad poświęcony hasłu: *Ponad demograficzną zimą*, rozpoczęto sesją ogólną zatytułowaną: *Wzmacniamy, promujemy i odnawiamy instytucję małżeństwa i rodziny*, prowadzoną przez Ewę Kowalewską. W trakcie sesji ogłoszono trzy referaty. Pierwszy z nich, pt.: *Wpływ trwałości małżeństwa i relacji między małżonkami na życie rodziny*, przedstawił dr Patrick Fagan (USA), psycholog kliniczny, psychoterapeuta rodzinny, członek The Heritage Foundation. Całość swojego wystąpienia poświęcił prawom dziecka. Podkreślił, iż każde dziecko ma prawo żądać od swoich rodziców, by żyli w małżeństwie. Jest ono podatne na wszelkie relacje pomiędzy matką a ojcem, więc, jak słusznie zauważył prelegent, rodzice powinni poświęcać się dla niego. Niestety nowoczesność doprowadziła do tego, że to dziecko musi się poświęcać dla rodziców. Dlatego należy zrobić dzisiaj wszystko, by życie rodziny oprzeć na dwóch wielkich miłościach: relacjach małżonków i relacjach wszystkich członków rodziny z Bogiem. Na koniec wystąpienia autor zauważył, iż Polska ma powołanie, by chronić małżeństwa i powinna zrobić wszystko, by to powołanie zrealizować. Kolejnym

prelegentem była Christine Vollmer (Wenezuela), prezydent American Alliance for the Family, która wygłosiła referat zatytułowany: *Współczesna kobieta i wyzwanie do macierzyństwa*. Autorka zauważyła, iż matka jest tą, która kreuje tzw. kapitał ludzki. Nie tylko rodzi dziecko, ale przez pierwszy okres życia kształtuje jego wartości. Ponadto podkreśliła, iż dzisiejsza kobieta jest głównym aktorem dramatu życia. Z jednej strony, pociąga ją nowoczesność, którą postrzega jako swoiste wyzwanie. Z drugiej natomiast strony, pragnie poświęcić się rodzinie i wychowaniu dzieci, lecz względy materialne uniemożliwiają jej to. Z tego względu powinno się stworzyć kobietom takie warunki, by nie rezygnując z życia rodzinnego, mogły właśnie jako żony i matki w pełni uczestniczyć w życiu społecznym. Ostatnie wystąpienie tej sesji należało do dr. Jacka Pulikowskiego, doradcy rodzinnego, publicysty, wykładowcy Politechniki Poznańskiej. Swój wykład zatytułował: *Współczesny mężczyzna i ojcostwo*. Zauważył on już na jego wstępie, że dla ratowania świata należy odbudować ojcostwo. Największym dramatem dzisiejszego świata jest brak chęci mężczyzn do bycia dobrym ojcem. Pochwała się dzisiaj rozwody, choć rozpad rodziny jest przecież tragedią, a dla mężczyzny wręcz swoistym niezdaniem egzaminu z odpowiedzialności. Mężczyzna nie może w pełni rozwinąć się do miłości i odpowiedzialności bez ojcostwa.

Kolejnym punktem drugiego dnia Kongresu były sesje panelowe, których hasło przewodnie brzmiało: *Nowe zagrożenia wobec rodziny i przeciwdziałanie*. Pierwsza z nich odbywała się pod tytułem: *Media i rodzina: zagrożenia i szanse*. Wzięli w niej udział: Larry Jacobs (USA), prowadzący, wiceprezydent The Howard Center; Chris Carmoiche (USA), współprowadzący, członek Grass Trops USA; dr Francisco Gonzalez Garza (Meksyk), prawnik, psycholog, prezydent Association A Favor de lo Mejor; Dana Rosmary Scallon (Irlandia), była posłanka do Parlamentu Europejskiego; Birute Obelenienė (Litwa), przedstawiciel Centrum Badawczego Małżeństwa i Rodziny na Wydziale Katolickiej Teologii Uniwersytetu Vytautas Magnus w Kownie; David Mills (USA), wydawca Touchstone Magazine. Druga sesja poświęcona była promocji zagadnień prorodzinnych, a uczestniczyli w niej: Katarzyna Mazela, prowadząca; Joanna Fabisiak, poseł na Sejm RP, prezes Fundacji Świat na TAK; Małgorzata Walaszczyk, wicedyrektor Specjalistycznej Diecezjalnej Poradni Rodzinnej, Diecezjalny Doradca Życia Rodzinnego, wykładowca UKSW; Paul Mero (USA), prezes Surterland Institute; o. Józef Joniec, prezes Stowarzyszenia Parafiada; Genia Samborska-Berekets (Ukraina), prezes ogólnonarodowej fundacji O godności człowieka. Trzecie spotkanie pod tytułem: *Małżeństwo jako dobro społeczne: po co brać ślub?* prowadziła dr Gwendolyn Landolt (Kanada), adwokat, prezydent REAL Women of Canada, a wzięli w nim udział: prof. W. Bradford Wilcox (USA), profesor Wydziału Socjologii Uniwersytetu w Wirginii; ks. dr Jarosław Szymczak, adiunkt w Instytucie Studiów nad Rodziną w Łomiankach; Galina Maslennikowa (Rosja), psychoterapeuta, Centrum Rodziny w Moskwie; prof. Bruce Hafen (USA), specjalista prawa rodzinnego, były dziekan J. Reuben Clark School of Law BYU. Czwarta sesja przebiegała pod hasłem: *Atak na małżeństwo jako związek kobiety*

i mężczyzny. Uczestniczyli w niej: dr Leo Godzich (USA), prowadzący, członek National Association for Marriage Enhancement; prof. Lynn Wardle (USA), prawnik, wykładowca J. Reuber Clark School of Law BYU; Tobias Teucher (Niemcy), asystent Political Science Institute w Brukseli; ks. dr Dariusz Oko, wykładowca Wydziału Filozofii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie; Ben Bull (USA), główny doradca prawny Alliance Demence Fund. Ostatnią sesję tej części, *Wpływ pornografii na rodzinę*, prowadziła Marie-Claire Hernandez (Meksyk), pedagog, prezydent organizacji Familia y Sociedad, a wzięli w niej udział: Tomasz Bilicki, zastępca dyrektora ds. programowych Centrum Służby Rodzinie w Łodzi; Angela Conway (Australia), wiceprzewodnicząca Australian Family Association; Bob Knight (USA), prezydent Media Research Center.

Druga sesja ogólna tego dnia przebiegała pod hasłem: *Dzieci naszym skarbem: oczekujemy więcej dzieci i rodzin wielodzietnych*. Prowadziła ją Lucyna Wiśniewska, poseł na Sejm RP. Sesja została podzielona na trzy bloki tematyczne. W trakcie pierwszego zajęto się problematyką świętości rodziny w różnych kulturach. Wygłoszono trzy referaty. Jako pierwszy głos zabrał prof. Farooq Hassan (Pakistan), profesor prawa i spraw międzynarodowych na Harvard University. Zauważył on, że nie zawsze ustawodawstwo jest po stronie rodziny, dlatego bardzo mocno podkreślił, iż krajowa legislacja nie musi być taka sama jak prawa międzynarodowe, wszyscy bowiem obywatele danego kraju powinni żyć zgodnie z własną religią i dawać świadectwo swojej wiary. Drugi prelegent, dr Philip Longman (USA), przedstawiciel New America Foudation, podkreślił bardzo mocno wysoki poziom śmiertelności dzieci na całym świecie, jak również stale malejący wskaźnik dzietności małżeństw. Zauważył również, iż dzietność maleje najszybciej tam, gdzie wydaje się, że powinna ona wzrastać. Trzeba dołożyć starań, by na świat przychodziło więcej dzieci, by zastąpić tych, którzy wchodzi w wiek poprodukcyjny. Ostatnim prelegentem tej części był prof. Franciszek Adamski, socjolog rodziny z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Podkreślił on, iż naturalne małżeństwo leży u podstaw rodziny. Do jego istoty należy trwałość i świętość, bowiem od samego początku traktowane ono było jako związek uświęcony mocą samego Boga.

Marek Jurek, pierwszy marszałek Sejmu obecnej kadencji, rozpoczynając swoim wystąpieniem drugą część sesji poświęconą godności dziecka od poczęcia i jego prawu do życia, domu i rodziny, zauważył, że prawo karne jest potrzebne do ochrony życia ludzkiego, elementem humanizacji społeczeństwa jest bowiem zapewnienie godności życiu ludzkiemu. Prawo do ochrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci powinno zatem zostać zagwarantowane konstytucyjnie. Dobro publiczne wyznacza bowiem granice swobód jednostki, ale ta, by korzystać ze swej wolności, musi najpierw żyć. Drugi prelegent, John Smeaton (Wielka Brytania), prezydent brytyjskiego stowarzyszenia Society for the Protection of Unborn Children, przywołując wezwanie Jana Pawła II z encykliki *Evangelium Vitae*, iż wszyscy ludzie dobrej woli muszą przeciwdziałać aborcji (por. EV 5), zauważył, iż w ostatnich latach na całym świecie powstało wiele laickich ruchów,

które starają się chronić życie. Poza tym wielu ludzi, szczególnie Brytyjczyków, wysłała dzieci do szkół katolickich dlatego, by m.in. otrzymały one dobre wychowanie seksualne, które przede wszystkim nauczy ich odpowiedzialności za życie ludzkie. Jak zakończył autor, parafrazując słowa Jana Pawła II, iluzją byłoby budować jakąkolwiek cywilizację, nie proponując odpowiedniego wychowania seksualnego. Ostatnią prelegentką tej części była dr Janice Crouse (USA), specjalista teorii komunikacji, przedstawiciel ogólnonarodowej organizacji kobiecej Concerned Women for America. Podkreśliła ona, iż kobieta i mężczyzna powinni zawrzeć związek małżeński, zanim poczną nowe życie, dzieci kształtowane są bowiem przez rodziny, w których żyją, przez relacje, które na nie oddziałują. Każda relacja, żeby mogła wywrzeć jakiś skutek w wychowaniu dziecka, musi być relacją stałą, a taką oferuje tylko małżeństwo, do którego istoty należy stałość i wierność.

W trzeciej części sesji odbył się panel ogólny poświęcony promocji rodzin wielodzietnych, w którym udział wzięli: Steve Mosher (USA), prowadzący, prezydent Population Research Institute; o. dr Maksim Obuchov (Rosja), kapłan Cerkwi Prawosławnej Patriarchatu Moskiewskiego, dyrektor Prawosławnego Medyczo-Edukacyjnego Centrum Żyźń; Andrzej Mazan, wykładowca Instytutu Studiów nad Rodziną w Łomiankach; Jacek Stróżyński, członek Zarządu Głównego Stowarzyszenia Civitas Christiana.

Ostatnim punktem programu drugiego dnia Kongresu były sesje panelowe poświęcone współczesnym wyzwaniom bioetycznym. Pierwsza sesja, *Bioetyka: XXI wiek – wyzwania wobec godności ludzkiej*, prowadzona była przez dr. Billa Saundersa (USA), dyrektora Family Research Council Center of Human Life and Bioethics, a uczestniczyli w niej: prof. Nigel Cameron (USA), profesor bioetyki, dyrektor Center on Nanotechnology and Society, Center for Bioethics and Public Policy; s. prof. Barbara Chyrowicz, etyk i bioetyk z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; ks. prof. Jerzy Bajda, etyk, specjalista prawa kanonicznego i teologii moralnej Instytutu Nauk nad Rodziną w Łomiankach. Druga sesja, *Okrągły stół: Posługa na rzecz małżeństwa i rodziny w instytucjach naukowych*, prowadzona była przez Tomasza Bilickiego. Wzięli w niej udział przedstawiciele takich instytucji nad rodziną jak: Instytut Studiów nad Rodziną w Łomiankach UKSW (ks. bp dr Stanisław Stefanek, dyrektor Instytutu; dr Monika Wójcik, współtwórca i pierwszy wicedyrektor; dr Krzysztof Wolski, wicedyrektor), Instytut Nauk o Rodzinie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (dr Urszula Dudziak, adiunkt w Katedrze Opieki Społecznej, Palliatywnej i Hospicyjnej), Katedra Psychologii Rodziny Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (prof. Maria Ryś, kierownik Katedry, prodziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej), Uniwersytet Łomonosowa w Moskwie (prof. Anatoli Antonov, socjolog i demograf tego Uniwersytetu), Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (ks. prof. Ryszard Sztymiler, kierownik Katedry Prawa Kanonicznego i Wyznaniowego), Grove City College Center for Vision and Values w USA (prof. David

J. Ayers, profesor socjologii), Instytut Rodziny w Bratysławie (o. doc. dr hab. Stanislav Wojtko, dyrektor Instytutu). Godnym uwagi jest wystąpienie dr Urszuli Dudziak. Zapowiedziała ona utworzenie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego, które stanowiłoby wstęp do utworzenia Międzynarodowego Stowarzyszenia Familiologicznego.

Kolejna sesja, *Wyjście ponad mentalność aborcyjną*, prowadzona była przez prof. Byrona Calhoua (USA), lekarza ginekologa-położnika, profesora i wiceprzewodniczącego Departamentu Ginekologii i Położnictwa West Virginia School of Medicine-Charlestown. Uczestniczyli w niej: Dorota Czudowska, lekarz onkolog, prezes Polskiego Forum Europejskiej Koalicji ds. Walki z Rakiem Piersi Europa Donna; Vergilius Rudzinkas (Litwa), lekarz ginekolog-położnik, dyrektor medyczny Christian Maternity Hospital w Kownie; Marie Sentis (Francja), założycielka i prezes Centrum Metody Billingsa we Francji; Elisabeth Roetzer (Austria) z Instytutu Naturalnego Planowania Rodziny wg Metody prof. J. Roetzera. *Legalizacja eutanazji czy paliatywna opieka w rodzinie* to temat kolejnej sesji panelowej prowadzonej przez ks. Thomasa Euteneuzera (USA), prezydenta Human Life International, w której wzięli udział: dr Wesley Smith (USA), przedstawiciel organizacji Discovery Institute; Margaret Somerville (USA), fundator i dyrektor Centre for Medicine, Ethics & Law, McGill University; Jolanta Grabowska-Markowska, lekarz pediatra, terapeuta rodzinny, założycielka i prezes Społecznego Towarzystwa Hospicjum Cordis. Ostatnia sesja tego dnia przebiegała pod hasłem: *Bezdziethość: przyczyny i konsekwencje*. Uczestniczyli w niej: Janina Felińska – prowadząca, senator RP; Kay Hymowitz (USA), ekspert w zakresie polityki społecznej i rodziny; dr Aleksandr Dobrojer (Ukraina), doktor teologii rodziny i filozofii, dyrektor Centrum Rodziny w Odessie; dr Scott Loveless (USA), dyrektor wykonawczy World Family Policy.

Trzeci, ostatni dzień Kongresu przebiegał pod hasłem: *Świętość Rodziny*. Rozpoczęła go uroczysta Msza Św. koncelebrowana z okazji 90. rocznicy Objawień Fatimskich, 26. rocznicy zamachu i uratowania życia Ojca Świętego Jana Pawła II oraz 26. rocznicy powołania Papieskiej Rady ds. Rodziny. Podczas pierwszej sesji pt.: *Z Bogiem naszym Ojcem*, prowadzonej przez dr. Billa Saundersa, wykład wygłosić miał ks. kard. Alfonso Lopez Trujillo, jednak w związku z pielgrzymką Ojca Świętego Benedykta XVI przebywał on w Brazylii. Tekst jego wykładu został odczytany. Podkreślił on, iż małżeństwo zapisane jest w naturze kobiety i mężczyzny. Wymaga to uznania wartości tzw. naturalnego małżeństwa, które jest podstawą rodziny. Przyszłość społeczeństw zależy od rodziny, dlatego należy podejmować wszelkie działania, by prawa tworzone były z korzyścią dla rodziny. *Wiara i rodzina: żywotne więzi* to hasło ostatniego panelu ogólnego IV Światowego Kongresu Rodzin. Prowadzony on był przez Austina Ruse (USA), prezesa Catholic Family and Human Rights Institute, i Konrada Szymańskiego, posła do Parlamentu Europejskiego. Poświęcony był prezentacji ruchów religijnych i aktywnych grup formalnych na rzecz odnowy duchowej rodziny. Zaprezentowane zostały: Południowo-Wschodnie Amerykańskie Seminarium

Teologiczne Baptistów (dr Paige Patterson), Focus on the Family (Tom Minnery, wiceprezes tego Stowarzyszenia, USA), Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Wielkiej Brytanii (dr Thomas Ward, prezes), Szentszacki Ruch Rodzin (dr Paweł Kwas, wykładowca UKSW), Polska Federacja Stowarzyszeń Rodzin Katolickich (dr Kazimierz Kapera, prezydent Federacji), Instytut Świętej Rodziny (ks. dr Wiesław Jankowski), Polski Ruch Obrony Życia (Dariusz Kłęczek, poseł RP, lider Ruchu).

Kongres zakończyła sesja końcowa prowadzona przez dr. Allana C. Carlsona i Katarzynę Mazole. W trakcie sesji odczytano *Raport Międzynarodowego Forum Parlamentarzystów zgromadzonych na IV Światowym Kongresie Rodzin* oraz przyjęto *Deklarację Warszawską*. Podkreślono w niej, iż rodzina jest dziełem Boga, podstawową ludzką wspólnotą opartą na nierozzerwalnym małżeństwie mężczyzny i kobiety, wspólnotą miłości otwartej na życie, środowiskiem, w którym poczynają się, przychodzą na świat i wzrastają nowi ludzie. Takie rodziny niosą dzisiejszemu światu wierność Prawdzie Bożej, prawdziwą miłość będącą całkowitym i bezinteresownym darem z siebie, wierne trwanie aż do śmierci, poszanowanie życia każdego człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci, radość z każdego dziecka przychodzącego na świat, tworzenie środowiska wychowawczego, aż wreszcie: taka rodzina niesie Europie i światu „wiosnę” cywilizacji miłości i życia w miejsce „demograficznej zimy”.